

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

Boro Bina

WALA

BINE BIYA DIJO

(Himmandiyaŋ kaŋ i ye ka cebe fu 'ize way ra.)

Tira kayna wo kaŋ fun faransi laabu annasaara jiiri 1732, i na gunayaŋ taji te a se ka ye k'a hantum Afrik laabo waazu batamey se. Kurkwa J.R. Gschwend no n'a te annasaara jiiri 1929. Kokoro banda i n'a fasara k'a kar ciine kaŋ ga bisa 250 ra. "All Nations Gospel Publishers" no goono k'a te k'a fay kwaara 127 kaŋ ra i ga baaru hanna waazu. Dumi kulu borey da diiney kulu borey no i daŋ tira kayney din ra, i na Irikoy baaro kaŋ a no Adam'izey se tabbatandi mo danga matekaŋ annabi Ezeciyel n'a ci d'a annasaara jiiri 586 zaa Yesu Almasihu mana kaa.

"Bine taji mo no ay g'araŋ no, ay ga biya taji mo daŋ araŋ ra... kala araŋ ma ciya ay jama, ay mo ga ciya araŋ Irikoyo." (Ezeciyel 36:26-28).

COPYRIGHT

ISBN 1 - 874934 - 76 - 2

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P. O. BOX 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(Une Mission de littérature évangélique financée de dons)

(Reg. No. 61/01798/08)

Boro Bina

IRIKOY FUWO WALA SAYTAN GOY NANGO (Yohanna Tira Sintina 3:4-10)

D'araŋ go ga tira wo caw, araŋ ma fongu kaŋ diji no kaŋ ra araŋ ga hin ka di araŋ boŋ. Araŋ ma ciya caŋari, Yesu ganako, jaŋ ka cimi no ko wala boro kaŋ na nga addina ze, araŋ ga di araŋ alhaalo danga matekaŋ Irikoy goono ga diya. Irikoy do, bā cere taray si no. Boro bine no a ga guna.

Saytan no ka ti tari baaba, kubayey bonkoono da ndunnya koyo. A ga nga boŋ ciya annura malayka cine, amma a manti annura malayka koyne sanda matekaŋ boro boobo goono ga miila, i ga ba mo ngey m'a himando te, wiza i goono ka ngey boŋ dukurandi no nda himandi kaŋ ga cebe matekaŋ a go d'a. Sanda waato, iri zamaano ra, Almasihu diya tangarikom boobo goono. Woodin binde, manti dambara hari no, zama Saytan bumbo ga nga boŋ ciya annura malayka cine. (Korintey Hinkanta 11:13,14). Saytan, zamana wo Irikoy na danawtaray daŋ borey laakaley d'i moy ra, hala baaru hanna annura ma si kaari i se. (Korintey Hinkanta 4:4). Zunubikooney da jaŋka cimandikoyey kulu bu i dana mo Irikoy jine saaya kaŋ araŋ goono ga ndunnya wo fondey d'a miiley gana, araŋ goono ga may mo beene batama dabarikwa se, nga ga ti biya din (iblisi no) kaŋ goono ga goy hala sohō borey kaŋ yaŋ wangu ka Irikoy gana ra. (Afasey 2:1,2). Da manti i moyey feeri no ka di i darayaŋo no, i ga koy kaŋ halciyaŋ hal abada ra. Boro kaŋ ne nga sinda zunubu goono ga nga boŋ hali no.

D'araŋ na tira wo caw ka alman himandey kaŋ go a ra lasaabu, araŋ ga di araŋ bumbey biney. Wa si wangu Irikoy fitilla se a m'araŋ cebe araŋ bina alhaali cimi-cimo! Wa bay araŋ zunubey gaa wa si ze mo kaŋ i goono, zama Irikoy sanno goono ga ne iri se: "D'iri go ga ne iri sinda zunubi, iri goono g'iri boŋ fafagu no. Cimo mo si iri ra." "D'iri g'iri zunubey ci, nga ya naanaykoy no, adilitaraykoy mo no, a g'iri yaafa nd'iri zunubey. A g'iri hanandi mo adilitaray-jaŋay kulu gaa." (Yohanna Tira

Sintina 1:8-10). “Yesu Almasihu, Irikoy izo kuro, g’iri hanandi da zunubi kulu.” (Yohanna Tira Sintina 1:7). D’arañ ma na may Saytan se arañ ga bay Irikoy se; arañ ya zunubi tamyarñ no wala mo Irikoy ganakoyarñ. Hala day zunubi go g’arañ may, wa si ze; wa ce Irikoy gaa kañ go solante a m’arañ fansa Yesu Almasihu do, kañ kaa ndunnya ra zama nga ma zunubikooney faaba ka Saytan dabaro kañ a gonda borey boñ zunubi do hare halci. Nga no ka ti iri fansayarñ. Arañ si kala Irikoy kañ ga hanarñ jine, kañ ga di hari tugantey kulu, bine miiley d’arañ te goy tugantey. A si hin ka te arañ ma tugu Irikoy se, wala mo arañ m’arañ te goyey tugu a se, zama nga kañ na hanga taka, ga jañ ka maa? Nga kañ na mo taka ga jañ ka di?

“Zama Rabbi moy goono ga koy-da-ye te ndunnya kulu ra, zama nga ma nga boñ cabe gaabikooni ngey kulu se kañ yarñ i biney ya timmanteyarñ no a do.” (Baaru Tira Hinkanta 16:9).

“Zama Irikoy moy goono ga boro fondoy guna, a goono ga di a ce daguyarñ kulu mo. Kubay fo si no, wala biya, kañ ra laala goy-teekey ga du ka tugu.” (Ayuba 34:21,22).

“Amma Yesu mana naanay i gaa, zama a ga boro kulu bine bay.” (Yohanna 2:24).

Yaadin ga: “Albarkante no boro kañ Irikoy n’a taalo yaafa a se, a n’a zunubey daabu mo. Albarkante no alboro kañ Rabbi si laala lasaabu a se, kañ sinda gulinci nga bina ra mo!” (Zabura 32:1,2). (Wa caw mo Zabura 51). Yesu goono g’iri ce hunkuna: “Wa kaa ay do, arañ kulukañ goono ga taabi, jaraw tijokoyey, ay mo g’arañ no fulanzamay.” (Matta 11:28-30).

1. ZUNUBIKOONI BINA

FUWEY MISA FEERIJO

FU SINTINA

Himando wo no ga wayboro wala alboro kaŋ yaŋ mana hay hayyaŋ taji, ndunny'eze yaŋ bina cabe, kaŋ Irikoy tira ga ne i se zunubikooni, sanda kaŋ yaŋ ndunnya biya da gaaham ibaay laaley goono ga daŋ fondo nooya. Woone no ka ti bine himandi cimi-cimo danga matekaŋ Irikoy goono ga di a. Mo cirayey kaŋ yaŋ na boto kar no ga salaŋ baji-haŋ boŋ sanda matekaŋ i n'a ci Yaasayey 23:29-33 ra "May no goono ga te way! Way!" May no ga ne: "Kaari!" May no ka gonda yanje? May no goono ga guutu? May no boro kaŋ gonda maray-marayyaŋ kaŋ sinda sabaabu? May no ka bara nda mo ciray-ciray yaŋ? Kala ngey, borey kaŋ ga gay duvan haŋyaŋ do, ngey kaŋ ga duvan margante ceeci. Ma si duvaŋo guna saaya kaŋ a te i ciray, saaya kaŋ a ga boosu gaasiya ra, saaya kaŋ a ga zulli nda kaani. A bananta a ga nama danga gondi, a ga hay danga gazama. Ni moy ga hari yawyaŋ guna, ni bina mo ga hari siroyaŋ ci."

Himando wo boŋo se ganda, araŋ ga di bine kaŋ ra alman dumi boobo goono, ngey no ga cabe zunubi boobey kaŋ go bine ra, zama bine no ka ti iri zunubey fuwo. Irikoy salaŋ iri se annabi irimiya meyo ra ka ne: "Bine bisa hay kulu diiba-diiba, laala kaŋ sinda safari ka bara a gaa, may no g'a bay." (Irimiya 17:9). Yesu bumbo na woodin tabbatandi ka ne: "Zama boro bina ra no miila laaley ga fun, da zina kulu dumi, da zaytaray, da boro wiyaŋ, da biniyaŋ, da izefututaray, da zamba, da furkutaray, da mo futto, da Irikoy kaynayaŋ, da boŋbeeray, da saamotaray. Hari laaley wo dumi kulu no ga fatta boro bina ra ka boro ziibandi." (Markos 7:21-23).

1. MAKKA CURA – A binde boro kulu no makka curo booro ga beejandi, newo, boro bina ra, a si kala boŋbeeray zunubi nangu ra. Idrisa, ciiti malayka suubananta, Irikoy waato kaari gaayika, Irikoy malayka, boŋbeeray n'a zeeri a ciya ibar Irikoy se: Iblisi. (Isaya 14:9-17; Ezeciyel 28:12-17).

Bonbeeray mana fun kala alaahara nangu guusey ra, a ga nga bon cabe mo nda moyduma boobo; boro fooyan bonbeera si kala i arzaka do, i birama hanna do wala mo i zoamanā nyumayyaney kan do hare i ga ngey gahamey kan sinda gaakuriyan cabe. Boro fooyan ga taalam jinay nyalwanteyan kan sinda nafa dan, war-war'ize nda korbay'ize yan... Danga matekan i n'a ci. (Isaya 3:17-24). Boro fooyan mo ga ngey bon sifa nda ngey kaayey, da ngey laabizetara, da ngey mo teeyano, da ngey gaaham goojiyano, i dirgan kan "Irikoy ga wangu bonbeeraykoy, amma a ga gomni no lalabukoy se." (Yakuba 4:6). Irikoy ga konna bonbeeray da fooma. (Yaasayey 8:13). "Bonbeeray banda, kala halaciyān, kanyan mo goono ga bon jareyan gana." (Yaasayey 16:18).

2. HINCIN JINDO – Alman no kan ga fumbu, kan tō da ibaay laaloyan. Nango, a si kala gaaham ibaay laaley nangu ra, da jan ka ihanno teeyan, da zina nangu ra. Zunubey wo soobay ka baa ka tonton sohō zamana kan ti alwaati bananta ra ka to nangu kan iri hima ka iri bon no Yesu sanni tabbatantey kan jin ka ci a cindi kayna a ma to jiiri zambar hinka kan alwaati banantey ga hima Saduma da Gomorata alwaatey.

"Zaaman biya" wo mana alborey da wayborey hine jirsi ka di bo, amma a furo baa addini ganakoyey fuwey ra, asariyey ra, cawandiyan nangey ra da cawko beerey sufuray fuwey ra; ha'a, darandiyan dumar'izo wo i go g'a duma no mun'adamey biney ra nda taka kan ga hawandi iblisi carma ra silmey do, da harandi-harandey do, da tira ziibey do da fondo boobo do hare. Koyne, hari kan se Irikoy ga ne zunubi i siino ga ne a se kala "Zaamani mo teeyan." Arwasu nda wandiyo miliyonyan no goono ka ngey baafuney no ndunnya tirey kan yan i ga caw se da silmey kan i ga guna se kan ga haawi da bine saray hay i se. Wayboro da alboro yan kan ga harandi-harandey te kan yan baafuna ga meeri yan no ga te darza zaamana tajo wo ra. Gaani nangey bumbo hanfooyan i si ciya kala ziibi nangu. I si no ka hanantey kan te ma kan Irikoy cabeyan dondon. (Yusufu; Sintinay Tira 39 da boro fooyan). Baa zulu dotijo cafari yaama kan si humburu nga ma boro kulu, alboro wala wayboro kan

na zina te wi ga hin ka iri sohō mo teeyan alhaalo wo cawandi hay fooyan a ga hin mo k'iri kalima ciiti zaaro hane. Irikoy mana ne iri ma fooru nda ziibi hari kulu, amma iri ma moorey. – “Aran si bay kan boro kan margu nda Rabbi, a te biya follon nga nd'a? Aran ma zuru zina se. Zunubi kulu kan boro ga te, a si lamba boro gaahamo gaa, amma boro kan go ga zina te, a koy go ga taali te nga bumbo gaahamo se. Wala aran mana bay kan aran gaahamey ga ti biya hanna fuwo? Nga no go aran ra, Irikoy do mo no aran du a. Aran manti aran bumbey wane yan mo no. (Korintey Sintina 6:17-19). “Boro kulu kan na Irikoy fuwo halaci, Irikoy g'a koy halaci, zama Irikoy fuwo ya hanante no, kan ga ti aran.” (Korintey Sintina 3:17).

3. GURSUNA – nga no go baji han-ka-buguyan da laakal zaaray zunubey nango ra. Alman no kan ga ziibi, kan ga hari kulu kan a kubay nda nga fonda ra nwa nda waasi, a ma ciya ihanno wala i ziibo. Yaadin no bine kan mana tuubi ga te kan ga sijiri kulu, da sanni kulu, da tira “yaamo” kulu yaari. Boro gaahamo kan i kodoru a ma ciya Irikoy fundikoono fuwo, hayey kan g'a zibandi ka ti nwaari ziibo, da doonay yaamo sanda sigaari hanyan wala taba nwaayan, da hanakwaana wala hari fooyan kan si boori hanyan. Sigaari hanyan du alborey da wayborey ka bisa baa waato. Irikoy dabaro hinne no ga hin ka borey wo fansa ga kaa taba nda tamtaray kan ra iblisi n'i dan gaa. A binde addiini borey si ba miila ngey ma sigaari han marga fuwey ra, woodin, ngey wo diyano ga, fanta hari no, humberkumay kulu s'i di i ma ngey bumbey gaahamey kan ga ti Irikoy fuwo nda cimi zibandi. – “Aran mana bay kan aran gaahamey ya Irikoy biya fuwo no... koyne nda boro na nga gaahamo halaci, Irikoy ga bora halaci?” (Korintey Sintina 3:16-17; 6:18-19).

Yaadin no boro kan laakal ga zaaru mo fanta hari no Irikoy se. Iri goono ka nwa ka du ka funa no, iri si ka funa ka du ka nwa se. Haray'ize ga hin ka kungu nd'a na nwaari hanno nwa, amma beeje kan baa wo alwaati kulu a ga kuuwa ka ne: “Kande, wa no!” wala “Koyne, koyne!”

Binikomay mana bay ka saabu, a mana bay ka kungu. Alkawli

zeena ra wo, i ga laakal zaaru nda baji haŋ-ka-bugukoy catu nda tondi ka wi no. (Asariya Yaaran 21:18-21). “Zama borey kaŋ ga bugu nda ngey kaŋ ga laakal zaaray ŋwaari ŋwa i ga aniya ka talka, dusungu mo ga boro daabu nda zaara-zaara... Boro kaŋ ga hangasinay da laakal-zaaray ŋwaarikoyey ga nga baaba haawandi.” (Yaasayey 23:21; 28:7). Ma fongu kaŋ arzakante fo, laakal-zaaru, nga bumbo binikoma tam, a bu kulu alaahara ra mo a na nga boŋ sambu ka guna, a go taabi konno ra! Me si hin ka balawo kaŋ baji haŋ-ka-bugu ga hay ci. A ga tabbat ka to nankaŋ i s'a ci da yayabe, Irikoy goono ga ci iri se taray kwaaray nga sanno ra kaŋ baji haŋ-ka-bugukoy si irikoy koy tara tubu. Borey kaŋ ga baji diibiyar te nda borey kaŋ g'i neera i kulu kaŋ ciiti ra, zama Irikoy ne: “Kaari ngey kaŋ yar gonda gaabi duvan hanyar do, yaarukomyar mo no baji diibiyar do.” (Isaya 5:22). “Kaari nga kaŋ goono ga nga gorokasin no baji, ni goono ga ni humburo dooru a se, a ma haŋ ka bugu.” (Habaku. 2:15). “I go ngey batey ra da moolo beeri da moolo kayna da ganga da seese yar da duvan mo koyne, amma i baa si nda Rabbi goy.” (Isaya 5:12). “Wa s'aran boŋ darandi! Boro zii bey, wala tooru ganakoy, wala zinateerey, wala aru-ci-way, wala zayey, wala binikomey, wala baji-haŋ-ka-bugukoy, wala wowkoy, wala komkoy, ikulu si Irikoy koytara tubu.” (Korintey Sintina 6:9-10). Takaharey zunubey goono bangante taray kwaaray Galatey 5:19-21 do. Bine ibaay laaley goyey binde, taray kwaaray no i go. Ngey ga ti zina, da ziibi, da furkutaray, da tooru ga nayan, da ziimataray, da ibaretaray, da kusuuma, da canse, da biniyay, da baji haŋ-ka-buguyar, da annasuwa, da hayey din dumey. Borey kaŋ goono ga hayey din te si Irikoy koytara tubu.” —“Aran ma si bugu nida baji, kaŋ ga kande furkutaray, amma wa to da biya hanno.” (Afasey 5:18).

Ceeyarŋo kaŋ Yesu go ga te borey kaŋ gaa jaw go neeya: “He! Aran boro kulu kaŋ gaa jaw go, wa kaa haro do. Aran kaŋ sinda nooru, wa kaa ka day ka ŋwa, oho, wa kaa ka day duvan da wa, manti da nooru bo, manti mo da banayan hari!” (Isaya 55:1). “Boro kulu kaŋ na haro kaŋ ay ga no a se haŋ si maa jaw hal abada, amma haro kaŋ ay g'a no ga ciya hari-mo a ra ka boosu ka to fundi hal abada gaa.” (Yohanna 4:14).

4. CIMBITO – nga no go hawfunay nangu ra, boro ma hari kaŋ nga hima ka te hunkuna yeeti hala suba, da carkawtaray (modabal teeyan). Jaŋ ka cimandiyar no ti moodabal teeyar zunubo. “Hawfuno ibaayo no g’a wi, zama a kambey wangu goy. A ga bini, a goono ga canse zaari me-a-me.” (Yaasayey 21:25-26). – Manti yasuya baay no kaŋ a ne Israyla izey se: “Araŋ ma si te hawfunoyar ka laabo kaŋ Rabbi n’araŋ no tubu.” ...Adam-ize si nga boŋ kankam ka du Irikoy hayey. Yesu ne: “Araŋ ma gurjay ka furo me kankamanta ra.” (Luka 13:24). – “Boro kaŋ ceeci ga du.” “Beene koytara goono ga ka da ceeriyar, ceerikwa mo ga gurjay k’a di.” (Matta 11:12).

Hawfunay, kaŋ ga lamba iri faaba d’iri biya ra baafunay hanna gaa ga konda iri darandiyar do. A ga iri ganji iri ma adduwa, a ga nar iri ma si Irikoy hay guusey ceeci, iri ma si furo Irikoy alkawli albarkantey ra: A ga konda boro halciyar do. Kaŋ Irikoy na ni cee, ka ni kankam ni ma ni bina no nga se hunkuna, iblisi ga ne ni se ni m’a te suba wala hanfo kaŋ ga hagu, kaŋ si ka hal abada. Ni ga bu mo ni mana faaba, ni siŋda Almasihu. Irikoy ne. “Hunkuna, d’araŋ maa a jinda, wa s’araŋ biney sandandi.” (Ibraniyey 3:7-8). Boro marje no jin ka bu kaŋ yar na ngey sanku yeeti hala hanfo kaŋ ga hagu kaŋ mana ye ga kaa. Suba manti ni wane no.

Laabo kaŋ se i ga ne Afrik di Sid borey no hanfooyar i ga goy da cimbiti gaaso ka ngey moodabalote. Fu’izo kaŋ go iri tira ra ra moodabal zunubu no a ga cebe, a ma ciya cimbeero kaŋ boro dar moodabal teeyar ga wala boro m’a te bombu wala boro ma ziimataray te no... wal’a ma nga boŋ talfi Irikoy fundikoono ga. Sanku fa jonte da siiyar waate, wala saaru, wala zaytaray waate, Irikoy sanno goono ga ne iri se iri ma ce Irikoy fundikoono gaa, kaŋ go soolante a m’iri gaa, iri ma si naanay mo caaca ga; “Zama adilitaraykoy ce taamuyaney ya Irikoy no g’i margu.” (Zabura 37:23). Rabbi ga boro ce taamuyaney tabbatandi, a ga farhā d’a fonda mo; baa a kaŋ, a si gay ganda bo... “Zama manti wayna funay, manti wayna kaŋay, manti mo dandi kambe haray no beeray ga fun bo. Amma Irikoy no ga ti ciitikwa. A ga boro fo kaynandi, a ma afo mo beerandi.”

(Zabura 75:7-8). Irikoy na lordiyaŋ no Israyla izey se ka ne: "I ma si boro kulu gar araŋ do kaŋ ga nga ize aru wala nga ize way daŋ danji ra, wala kaŋ ga guna, wala kaŋ ga handariya sanni ceeci, wala kaŋ ga guna nda hiila sanni, wala dobokoy, wala moodabal teeko, wala wayboro ziima, wala alboro ziima, wala boro kaŋ ga buukoy biyey hã. Zama boro kulu kaŋ ga hayey din te ya fanta hari no Rabbi se." (Asariya Yaaraŋ Tira 18:10-12). "Taray haray mo hansiyaŋ go no, da moodabal-teekoy, da zina-teerey, da boro wiyey da borey kaŋ yaŋ ga sududu tooru se, da boro kulu kaŋ ga ba tangari, k'a te mo." (Bangandiyaŋ Tira 22:15). "Wa si bare ka ye borey do kaŋ gonda follay ngey banda, wala ziimey mo. Wa s'i ceeci ka ziibi i do. Ay ya Rabbi no, araŋ Irikoyo." (Lawitey 19:31). "Waati kaŋ cine i ga ne araŋ se: "Wa ceeci borey kaŋ gonda gunakoyaŋ da ziimey gaa mo kaŋ yaŋ ga salaŋ nda jinde kayna sanda curo wane cine. – E! Manti a ga hima borey ma ceeci ngey Irikoyo gaa bo? Boro ga ceeci buuko gaa fundikooney se wala? Wa ye ka kaa asariya nda seeda do! D'i mana salaŋ sanno din boŋ, daahir mo boyaŋ si no i se." (Isaya 8:19-20).

Waatikaŋ ni goono ga tira kayna wo caw, Irikoy ga salaŋ ni se ka ni yaamar ka ne ni ma tuubi ka ni fundo no, cimbiti biya kaŋ go ni bina ra ga kande ni se miila dumi boobo ka ne ni ma si ni sanku sambu, koyne a ga ceeci nga ma ni bina toonandi nda humberkumay. "Mate no ay almayaaley ga ne, ay corey, ndunnya ga ne d'ay bare ka Yesu ta? Ifo no ga te d'ay si hin ka koy ka gaanu wala ka koy ndunnya foorey do?" Wala ni ma di arzaka bambata kaŋ go Yesu do, a laakal kana kaŋ sinda cine, a farhã bambata, a darza, fundi hal abada, kaŋ tã nda gomni, ni siino ka di kala hayey kaŋ ni hima ka naŋ, wookaŋ yaŋ ni hima ka wanji waatikaŋ ni yadda Almasihu se a furo ni bina ra, waato din no borey humberkumay, da hal ga kaa sohõ buuyaŋ humberkumay ga ni ciya Saytan tam... Hala a ma borey kulu kaŋ buuyaŋ humberkumay se no i go tamtaray ra hala ngey fundey me fansa mo. (Ibraniyey 2:14-15). Biya kaŋ goono ka ni tutay alwaati ka koy alwaati ni ma si sanku sambu ga ni bina sandandi kala a ma sandi ka to cimbiti gaaso.

5. MARO – Alman no kaŋ ga futu a na nga boŋ ka waani mo. Konnari, futay da alhaali yaamo no ga boro bine may han fooyan a ga te mo alwaati yaŋ kaŋ zunubey din kulu ga boro wiyan hay. Ni ga hin ka kookari ni ma alhaali yaamo naanu ni ga hin bumbo ka te zaama a boŋ kala han fo a ma faw danga malfa cine. A ga bisa ni se ma yadda kaŋ yaadin no a ciya ka cee Yesu gaa a mā ni feeri ga kaa bine yaama din ga. “Amma sohō arañ ma si binja.” (Sintinay Tira 45:5). “Ma fay da bine fortay, ma futay naŋ mo. Ma si ni boŋ taabandi, woodin si kande hay kulu kala laala teeyan.” (Zabura 37:8). – “Dukuri gonda bine-biibay daa, bine tunay mo ga bambari no, amma may no gonda hina ka kay canse se?” (Yaasayey 27:4). – “Ni ma si cahā ni bina ra ka futu, zama futay go saamo ganda ra da goray.” (Waazuko 7:9). Amma sohō, kal arañ ma woone yaŋ kulu naŋ: bine futay da futay. (Kolosiye 3:8).

Boro boobo goono kaŋ ga ceeci ngey ma ngey futa kanandi nda baji haŋ yaŋ wala nda ngey boŋ fansa sambuyan, amma “i duvaŋo, gondey naajo no, danga day gazama naaji laalo.” (Asariya Yaarayan Tira 32:33). Fansa sambuyan ga kaan zunubikooni bine se, amma Irikoy ne nga hinne no hima ka bana iri se. Yesu ne: “Ma baa ni gorokasino danga ni boŋ. Wa baa arañ ibarey.” Irikoy na alkawli sambu kaŋ nga g’iri yaafa nd’iri zunubey nd’iri ga borey yaafa nda ngey taaley. Bine-saray biya da alhaali yaamo biya fanta hariyan no iri jine. Miila yaamo kaŋ ga koy wangu do hare wala kuri munyan do no go boro bine ra. Woodin se no a ga laakal kanay cimi-cimo daŋ iri biney ra, d’iri ga baa laakal kana din ma duumi.

6. GONDO – A na hawa zamba eden kalo ra. A na mar kasinay hanna da sabayanō hasara ngey nda Irikoy game ra. Saytan, malayka kaŋanta, a na Adamu da Hawa canse waato kaŋ a di i n’i daŋ laabo mayko i goono mo ka funa nda markasinay timante nda Irikoy, idrisa nango ra. Canse no naŋ Saytan na sanku sambu nga m’i halci a te saaya mo k’i sabayan hanna d’i baafunay hanna kaŋ i gonda da Irikoy hasara. Iblisi cansa d’a binikoma din goono bine fooyan ra, waati kaŋ i di boro fooyan go farhā nda baani ra. – “Canse gonda laala sanda

alaahara cine." (Suleymanu Bayto 8:6). A ga miila yaamo dan bine ra no ka gomni hasara. A ga konda boro baa wiyar do. Yaadin no a teera goono nda kurje da wande fooyar baafuney ra. Canse no ka ti talkataray boobo da konnari sintinay ndunnya cecey ra da ndunnya goy cindey ra. Baa lrikoy goyteerey, waazukoy da kurkoy mana koma siiyarney din se, i hima mo ka batu alwaati kulu, kar ga nar i ma to nda bayray hal a ma si koy te iblisi canse biya ma s'i goyo dan care ra d'a koy ga te kar lrikoy goono ka goy nda nga goyteerey ra ofo ka bisa ngey bumbo.

7. KOROBOTO – Laabu no a ga rwa, newo mo a si kala binikomay nangu ra, "Nooru baakasinay kar ga ti laala dumi kulu kaajo." (Timotiyos Sintina 6:10). Kongo laabo ra, boro ga di koroboto dumi fo kar ga gangam'ize zongu yar gon kal nar kar se a ma faw ka bu. Boro kar ga bini si hin ka nga kamba feeri ka talkey da alfukaarey gaa, amma a ga ceeci nga ma du ndunnya arzakey teera hanno da ilaalo ra, baa kar hayey din kollo da har kar ga guuru hayandi g'i halci. Yesu bumbo ne: "Ara kar ma si arzaka margu ara bor se ne ndunnya ra, nar kar kollo nda har kar ga guuru hayandi ga rwa, nar kar zay mo ga fun ka zay. Amma ara ma arzaka margu arbor se beene, nangu kar kollo nda har kar ga guuru hayandi s'a rwa, nangu kar zay mo si hin ka fun ka zay. Zama nango kar ni arzaka go, noodin no ni bina mo ga bara." (Matta 6:19-22). Akan nda nga almayaaaley kulu halci zama a ga baa wura da nzarf, tondi hiiri cadante da bankaaray hanno yar. (Yasuwa 7). Yahuta kiriyoti bora, Yesu taalibo na nga bor sarku zama se nooru baakasinay n'a ciya nga Rabbio d'a koyo amaana rwaako. Manti nooru wala wura no ka ti taali bo, amma nooru baakasinay kar ga tugu mun'adam bine ra. Alboro nda wayboro zambaryar dumey kulu ra no goono ka ngey bumbo baafuna da ngey almayaaaley baafuna sara binikomay yaama kar i gonda do, ngey ma nooru boobo ku ce follor ka ngey bor no caaca se wala mo nooru boobo danyar caaca ra kar i ga te bari zurandiyarney da hansi zurandiyarney do. Boro ma te arzaka faala bor ga nar han fooyar boro ma boro wi wala boro ma nga bor wi. Nooru baakasinay da binikomay i kulu a follor nga nda

darza baakasinay da dabari ceeciyar. A ma ciya potolik se dabari kan ga boro jarey may, wala mayray se dabari ceeciyar kan ga talkey taabandi; wala koyne diina se dabari ceeciyar no kan ga boro fooyar ciya kookaranteyar marga goyo se kan manti lrikoy se. I kan woodin ra, i goono ka “hanantey” ciiti (kalima) kan yar, goono ga Almasihu gana nda himma, kan manti nda ay ya marga filaana boro no. (Markos 9:38). Yesu ne: “Aran ma haggoy k’aran bor gaay biniyar laalo kulu gaa, zama manti arzaka boobo kan go boro se no ga nar a fundo ma yulwa nda albarka.” (Luka 12:15). Arzakante kan sinda carmay deeda neeya: “Arzakante fo laabu na albarka boobo hay. Nga mo, a lasaabu nga bor ra ka ne.” Ifo no ay ga te? Zama ay sinda nangu kan ay g’ay albarka margu. A ne mo: Har kan ay ga te neeya; Ay g’ay barmey feeri ka afooyar cina kan ga beeri nd’ey. Noodin no ay g’ay ntaaso d’ay arzaka jisi. Ay ga ne ay fundo se mo: Ay wo, ay gonda arzaka boobo ga jisi kan ga te ay se jiiri boobo. Ay ma fulanzam, ya nwa, ya har, ay m’ay waate nwa. Amma lrikoy ne a se; Nin saamo! Hunkuna cino wo ra ay ga ni fundo ceeci ni gaa. Hayey kan ni soola binde, may se no i ga bara? Yaadin mo no nga nda boro kan ga arzaka jisi nga bor se, nga wo manti arzakante no lrikoy do.” (Luka 12:17-21). Zama riiba wofo ka bara boro se, baa day a du ndunnya kulu, amma a fundo ma daray a se? (Markos 8:36). Yesu ne i se: “Aran ma si karhā aran fundey se, har kan aran ga nwa, wala aran gaahamey se, har kan aran ga bankaaray d’a. Zama fundi ga basa nwaari, gaahamo mo ga bisa bankaaray. Day wa lrikoy koytara ceeci, nga mo ga hayey din tonton aran se. Zama nango kan ni arzaka go, noodin no bina mo ga bara.” (Luka 12:22,23,31,34).

8. SAYTAN – tangarikomey kulu da tangarey kulu baabo no ga borey tuti zunubey ra. Nga no ga bine dabari. Yesu ne: “Aran ya aran baabo iblisi wane yar no, aran baabo ibaayo teeyar mo no aran ga ba. Nga wo boro-wi no za sintina. A si kay cimi gaa, zama a sinda cimi nga ra. Waati kan a ga tangari te, nga bor do no a g’a te, zama nga wo tangarikom no, tangari baaba mo no.” (Yohanna 8:44). Tangari kan “sinda taali” mo gonda taali sanda tangari beeri cine. Tangariyar goono kan boro

ga ci, kaɗ boro ga “hantum”, kaɗ boro ga “te”. Munacifi wo tangarikom no zama a ga nga boɗ ciya Irikoy kaɗ si tangari abada. Almasihu ganako si hin ka tangari. – “D’iri goono ga ne iri go markasina ra a banda, amma iri goono ga dira kubay ra, kulu iri goono ga tangari no. Iri siino ga cimi goy te.” (Yohanna Sintina 1:6). “Taray haray mo hansiyaɗ go no, da moodabal-teekoy, da zina-teerey, da boro-wiyey, da borey kaɗ ga sududu tooru se, da boro kulu kaɗ ga ba tangari, k’a te mo.” (Bangandiyaɗ Tira 22:15). Hari iyye kaɗ Rabbi ga konna ra i ga di “tangari seedako da boro kaɗ ga tangari...” (Yaasayey 6:10-19).

9. HANDARIYA – nga no ti bine lasaabo kaɗ go mun’adam’ize kulu bine ra. Himandi woone ra, a ga bi no, a si boori, a halci sikka si mo haw ka teeyaɗ zunubey n’a jirbandi, a dana a halci mo, kala naɗ kaɗ se a si hin ka nga bumbo teegoyey ciiti. Bine lasaabu yaama din gonda baani han fooyaɗ, han fooyaɗ mo a ga butugu. A ga kalima waati kaɗ a hima ka yaafa, a ga yaafa waati kaɗ a hima ka kalima. – “Amma biya hanno go ga ci taray kwaaray ka ne: Alwaati banantey ra boro fooyaɗ ga murte cimi fonda gaa, ka laakaɗ ye biyey kaɗ yaɗ ga borey fafagu gaa, da dondonandiyaɗey kaɗ yaɗ ga fun follayey do gaa. Woodin yaɗ ga te tangarikomey munacifitara ra. Borey din bine lasaabey ga sandi, danga haɗ kaɗ i kakatu da guuru kaɗ i daɗ danji ra...” (Timotiyos Sintina 4:1-2). “Bine kaɗ nyun ka hanan ka fay da bine lasaabu laalo kulu. (Ibraniyey 10:22). Yaadin ga a jara kulu sanda danji konno no n’a nwa.

10. IRIKOY MWA – A ga di hari kulu kaɗ goono ga te bine ra. Hari kulu si hin ka koma a mo danji koyo se. Woodin se no a ga di miila tugantey da bine sijirey kulu. (Himandey wo ra, mwa ga saba nda boro moyduma alhaalo).

11. DEEN’EZE DANJIKOY KAYNEY. – Kaɗ yaɗ na bina windi no ga cebe Irikoy baakasina kaɗ na bine zunubikoy daɗ game. Cimi no kaɗ Irikoy ga konna zunubi, amma a ga baa iri, koyne a si baa zunubikooni buuyaɗ, amma a ma tuubi ka du ka funa. Yesu kaa no nga ma zunubikooney faaba. (Luka 15:10). Farhã

bambata goono ga te beena ra zunubikooni follonj kanj tuubi sabbay se. Deen'eze danjikoy kayney go ga salanj iri se Yesu Almasihu kuro bonj, "Irikoy feej'izo kanj ga ndunnya zunubey sambu." (Yohanna 1:29).

12. MALAYKA – A go Irikoy sanno nango ra. Irikoy ga ba nga ma salanj alboro nda wayboro se kanj yanj zunubi tina n'i naanu kanj ga nanj i ma furo nga bumbo ra hala Irikoy annura d'a baakasina ma du ka furo i biney ra.

13. KOLOŊJA – nga no ti biya hanna kawatimo, cimi biya kanj ga boro zeeri zunubi, da adilitaray da ciiti se. Ne wo biya hanna si kala mun'adam bina se taray. A si hin ka goro nangu kanj zunubi goono ga may ka te koy.

Da bine himando wo ga ni bumbo bina alhaalo cebe, hay kulu si cindi ni se kala ni ma kuwa ka cee Rabbi gaa. Ma ni bina feeri a se ka nanj a sanno annura ma furo. "Ma Rabbi Yesu Almasihu cimandi, ni ga du faaba mo." Irikoy ga baa nga m'a kubandi, a na alkawli sambu kanj nga ga ni bina barmay, ka ni no i taji, kanj biya taji goono g'a nyoti. Bine himandi hinkanta ga woodin cebe.

FU HINKANTA

Himandi woone no ga cebe bine kanj tuubi kanj sintin ka Irikoy ceeci. Malayka goono ka takuba gaay, Irikoy sanno, kanj "fundikooni no, gaabikooni mo no, a kaan ka bisa takuba, a ga gooru mo ka fay fundi nda biya game ra, wala dabey da londi game ra. A ga bine fonguyaney d'a miiley fayanka." (Ibraniyey 4:12). "A waadu boro kulu ga a ma buuyan taba ce fo, woodin banda kala ciiti..." Yaadin ga Irikoy goono ka boro fongandi kanj "Zunubi alhako ya buuyan no." I ga zunubikooni da janj-ka cimandiko jindaw danji bangu ra kanj go ga di da safar.

Malayka goono ga bonj kurbu fo gaay nga kambe fa ra. Woodin ga zunubikooni fongandi no kanj iri kulu no ga bu. Iri gaahamo

2. BINE ZUNUBIKOY, KAŃ GOONO KA FAABA CEECI

kaŋ iri ga baa gumo, kaŋ iri ga bankaaray, ŋwayandi ka taalam, kaŋ iri ga saajaw ka du k'a kungandi nda ibaay laaley, a ga bu ka lakaw, nooney m'a ŋwa, a binde iri fundey da iri biyey kaŋ yaŋ ga duumi hal abada, ga hani ka kay Irikoy karga jine.

Ne wo iri goono ga di zunubikoono kaŋ sintin ka Irikoy sanno hangan ka nga bina feeri Irikoy baakasina se. Biya hanna sintin ka kaari bina wo kaŋ zunubi n'a bibandi ra. Irikoy annura ga furo a fuwo ra ka kubayey kulu gaaray. Alman dumi-dumey, kaŋ go zunubey nangu ra, goono ka zuru. Woodin sabbay se, ay ny'ize cawkwa, ma yadda Yesu se, kaŋ ga ti ndunnya annura, a ma furo ni bina ra hala kubayey nda ngey goyey ma fatta a ra, danga matekaŋ himandi woone n'a cebe. Yesu ne: "Ay no ga ti ndunnya annura. Boro kaŋ g'ay gana si dira kubay ra hal abada, amma a ga du fundi kaari." (Yohanna 8:12). Hal abada, ni si hin ka kubayey gaaray ga kaa ni bina ra nda ni bumbo gaabo, da ni bumbo carma wala nda boro jarey carma. Fonda kaŋ ga dogon, kaŋ ga saba mo, — hacciika, fondo follonka kaŋ ga kubayey gaaray, kalà ma nan annura ma furo, zama, kubayey, ngey no ti iri zunubey. Cimi no hando da handariyey ga kaari iri ga kayna, ciini kubay ra, amma waaii kaŋ wayna fatta, kubay nda annurey kaŋ yaŋ si kaari gumo kulu ga daray no, Yesu no ti "adilitaray wayna." Waato kaŋ Rabbi furo Urusalima ilikoy windo ra, a na haw neerakoy, feeji neerakoy da tantabal neerakoy kulu gaaray, a na nooru barmaykoy taabley bare ka ne: "I ga ne ay windo se adduwa windi. Amma araŋ n'a bare ka ciya zayyaŋ guusu." (Matta 21:13).

I na ni bina kodoru a ma ciya Irikoy windo, a fuwo. A ga baa nga ma goro a ra, k'a taalam, k'a toonandi da nga annura, da nga baakasina, da nga farhā. Yesu mana ka k'iri yaafa nd'iri zunubey hinne bo, amma a ka k'iri fansa ga kaa zunubi dabaro d'a mayra gaa. "Da izo g'araŋ fansa, araŋ ga ciya fansanteyan da cimi." (Yohanna 8:36).

FU HINZANTA

Himandi woone no g'iri cebe zunubikooni kaŋ tuubi nda cimi

3. BINA KAŊ TUUBI

alhaalo. Sohō, a tabbatandi nga zunubi boobey gaa, kan̄ yan̄ si boori i ga humburandi mo, kan̄ yan̄ a te kan̄ yan̄ se mo no Yesu bu kan̄jiyan̄ bundo boŋ. Waati kan̄ a di kan̄jiyan̄ bundo kan̄ Irikoy sanno malayka ga bangandi a se, woodin g'a bina kan̄ jin ka tuubi n̄wayaŋo nan̄, kulu a ma tuubi nda cimi ka fun nga zunubi boobey ra, a bina kulu mo hasara. Waati kan̄ a faham nda Irikoy baakasinay bambata kan̄ bangay Yesu Almasihu ra, baakasina din ga furo a bina ra a ga sintin ka faham kan̄ Yesu Almasihu, Irikoy izo, kaa no ka nga zunubey sambu, zama a yadda ka bu a nango ra "bundu laalanta" boŋ.

Hari kan̄ se i na Yesu barzu, ka karji boŋtobay dan̄ a gaa nda kan̄ i n'a kambey d'a cey fun nda kus'ize yan̄, kan̄ a bu kan̄jiyan̄ bundo boŋ iri zunubey se, ga bangay bangayyan̄ taji taray kwaaray da gaabi zunubikooni kan̄ tuubi se, ka bina d'a baafuna dan̄ care ra. D'a go g'irikoy sanno caw, a ga hin ka di nga boŋ danga diji ra cine gaa a ma faham ka boori kan̄ nga mooru Irikoy gumo da koyne ce marje no nga na Irikoy lordey taamu. A bina sara gumo, Irikoy do hare, waati kan̄ a gungum Irikoy jine, ka mudi dooru, ka heeni konno te, Yesu ga maanu a do. Irikoy baakasina d'a baano g'a bina toonandi waati kan̄ a sintin ka faham kan̄ "Yesu kan̄ ti Irikoy izo kuro mo goono g'iri hanandi zunubi kulu gaa." (Yohanna 1:7). "Rabbi ga maan bine-saray-koyey, a ga borey kan̄ yan̄ gonda bine suugay faaba." (Zabura 34:19). Nangu fo mo Irikoy sanno goono ga ne: "Amma boro woone no ay baa go d'a, boro kan̄ sinda boŋbeeray, kan̄ ga nga bina ye ganda, kan̄ ga jijiri d'a maa ay sanno mo." (Isaya 66:2). Biya hanna ga Yesu sanney yeera a se kayna-kayna: "Ay ize aro (ay ize wayo) ma koy baani, i na ni zunubey yaafa ni se." Waati kulu a goono ga kan̄jiyan̄ bundo guna a goono ga di mo Yesu kuro kan̄ bambari a goono ga cimandi mo kan̄ nga bumbo se no i na haya din kubandi, a ga maate kan̄ nga zunubey tiŋa goono ga zabu kayna-kayna, zama Yesu bumbo na iri doorey d'iri taabey sambu. A ga faham kan̄ iri murteyaney sabbay se no a maray, a mortu iri zunubey sabbay se "da kan̄ Rabbi mo n'iri zunubey kulu dake a boŋ." (Isaya 53). Biya hanna annura g'a bina toonandi sohō, kan̄, waato, a goro zibante ka to mo nda kubay; a g'a nyun ka ciya mo i kwaaray sanda neezu

cine Yesu kuro do. (Isaya 1:18). "Irikoy biya bumbo goono ga seeda ka margu nd'iri biya ka ne iri ya Irikoy izeyan no." (Romey 8:16). Sohō a gonda kwaaray kan "boro kan ga cimandi Rabbi ga si halci amma a gonda fundi hal abada." Zama "Irikoy n'iri fansa nda Almasihu kuro, danga a n'iri taaley yaafa nooya nga gomni arzakey bor." (Afasey 1:7). Gaaham ibaay laaley dira ka nangu nan Irikoy ganayan laami bambata d'a goyo laami bambata se, "nga kan jin ka baakasinay cebe iri se." Wal'a ma baa ndunnya wala hayey kan go ndunnya ra, sohō Irikoy n'a ga baa da Irikoy hayey.

Himando wo ra, almaney kan go zunubey nango ra si kala bora bina se taray; kulu nda, Saytan si ga ba nga ma dira ka nga nangu zeena nan a goono mo ga banda guna, a goono ka beeje dan kan nga ga furo koyne. Woone sabbay se no Rabbi Yesu go g'iri yaamar ka ne iri ma batu ka te adduwa ka du ka wanji iblisi se a ma du ka mooru iri.

FU TACANTA

Himandi woone no ga cebe Almasihu ganako kan du bine baani kubante da fansayan iri Rabbo da iri faabakwa Yesu Almasihu sarga do, kan si fooma abada "da hay kulu da manti iri Rabbi Yesu Almasihu kanjiyan bundo kan do i na ndunnya kanji a se sanda matekan i n'a kanji ndunnya-se." (Galatey 6:14).

Yesu bu kanjiyan bundo bor no kan ga nan a do, iri ma hin ka ciya "buukoyan zunubi se iri ma du ka funa mo adilitaray se." (Bitros Sintina 2:24). Almasihu ganako kan i kanji ndunnya se. Galatey 5:16 goono g'iri lordi iri ma dira biya hanna ra gaa no iri si bine ibaay laaley toonandi; Galatey 5:25 mo: "Da biya hanno do no iri goono ga funa, yaadin gaa iri ma dira biya hanno ra."

Himandi woone ra, iri goono ga di bundo kan gaa i na Yesu haw waatikan i n'a bankaarey kaa a gaa. Iri ga hin ka di barzey kan, i n'a barzu nd'a ha maninay wone, zama, "iri murteyaney sabbay se no a maray. A mortu iri zunubey sabbay se." "Hirodus

"Kanji a banda."
Galatey 2:20.
"Buukoyan zunubi
se fundikooniyan
Irikoy se, iri Rabbi
Yesu Almasihu do."
Romey 6:11.

"Amma ay wo, ay
si fooma abada, da
manti iri Rabbi
Yesu Almasihu
kanjiyan bundo."
Galatey 6:14.

4. KANJI ALMASIHU BANDA

da nga borey mo na Yesu kayna gaa, i na bankaaray kanj ga njalaw danj a gaa waati kanj i jin k'a barzu koyne, waati kanj i na karji bojtobay handam; i n'a dake a bojo boj" wura bojtobay nangu ra. Kwaari no i danj a kambe njwaaro ra koytaray sarjilla nangu ra ga day i so obay ka sombu a jine k'a hahaha ka ne: "Fofu yahudancey bonkoono!" I tufa a boj, ka kwaari izo kaa a kambey ra, i n'a kar bojo ga. Waato kanj i n'a kayna gumo ka ban, i kond'a k'a kanji.

"Almasihu ganako" boobo goono kanj maayo day no i ga, i ga adduwa margey ra, i ga Rabbi njwaaro njwa, i ga doonu ka baytu, kulu nda mo, waati kulu i goono ka ngey faabakwa kanji kanjiyanj taji i te goy meerey do. "Manti boro kulu kanj ga ne ay se: 'Rabbi! Rabbi!' no ga furo beene koytara bo, kala day boro kanj ga te hanj kanj ay baaba ga ba, nga kanj go beena ra." (Matta 7:21-27).

Himandi follonk'o ra, iri ga di yahuta nooru foola, nga kanj na Rabbi Yesu amaana njwa k'a nooyandi ka ta nzarfuru noor'ize waranza, zama nooru baakasinay n'a bina toonandi ka kubay danj a biya ra. Fitilla, da jama kanj go ga cere gana... no sooje kanj na Yesu di ciino ra kande ngey banda. I na kurne te a kwaayo boj, ka Irikoy sanno kubandi: "I n'a bankaarey fay-fay ngey nda cere game ra ka kurne te a kwaayo boj." I na Yesu kaa koonu ka wanja, ka ne: "Iri si baa boro wo ma may iri boj!"

Borey ga ba ngey kulu ma du Irikoy albarkey, beene hari nda wayna, amma i si baa ngey ma ngey boj yeti ganda Irikoy dabari follonka se. Boro yanj goono kanj i do kankami wala janj wayate hinne no Irikoy goono.

Sooje fo na Yesu carawo gooru nda ngey yaajo kala, "sahāadin-sahāadin kuri nda hari dooru." Koyne, za gorongaari mana ca, bitros na Yesu bayray ze sorro hinza koŋŋo fo jine; amma, kokoro banda, a tuubi ka hēeni konno te. Araŋ ga Yesu seeda care se araŋ sanney d'araŋ teerey ra? Wala araŋ ga haaw borey jine no? "Woodin se binde, boro kulu binde kanj g'ay seeda borey

jine, ay mo g'a seeda ay baabo kaŋ go beena ra jine; amma boro kulu kaŋ g'ay ze borey jine, ay mo g'a ze ay baabo kaŋ go beena ra jine." (Matta 10:32-33).

Yesu ne mo: "Boro kaŋ si nga kanjiyaŋ bundo sambu k'ay gana mo, a mana to a ma ciya ay wane." (Matta 10:38). Albarkante no ngey kaŋ goono ga kay tondi daaro boŋ kaŋ ti Yesu Almasihu!

Nga no ti waati kulu tondi-daaro,
Danga day matekaŋ Irikoy go ay bina kaŋ farga se,
Danga tuguyaŋ nangu subanante,
Kaŋ i sinji bondayey bindo ra.
Ay tondi kuuko, ay gaabi nango,
Ay gumyaŋ nango kaŋ g'ay halasi,
Ay faabakwa kankami ra:
Yesu no ka ti Fansakwa.

FU GUWANTA

Zunubikooni kaŋ du faaba Irikoy gomno d'a suuji yulwanta do bina kaŋ nyumay ka hanan neeya. Bina wo ciya Irikoy windo da cimi, Irikoy kwaara, baabo, izo nda biya hanna, sanda matekaŋ Rabbi Yesu Almasihu na alkawlo te: "Da boro ga ba ay, a g'ay sonno gana, ay baaba mo ga ba r'a. Iri ga kaa a do, k'iri goray nango te a do." (Yohanna 14:23). Yesu Almasihu do, Irikoy ga boro beerandi, k'a albarkandi k'a kayandi mo.

Bina wo sohò a ciya Irikoy fuwo. I na zunubo gaaray. Almaney kaŋ go Saytan, tangari baabo mayra cire nango ra, iri goono ga di biya hanna, cimi biya. Kaŋ a jin ka ciya basi nangoray, bina ye ka ciya tuuri hanno kaŋ goono ka biya hanno izey gaay sanda: baakasinay – farhà – laakal kanay – suuru kuuku – dogonay – boriyaŋ – naanay – lalabu – boŋ hiniyaŋ da afooyaŋ koyne, kaŋ ga kaan Irikoy nda borey se. Sohò a ciya reyziŋ nya tikse cimi-cimo kamba, iri Rabbo Yesu Almasihu nda kamba din ga izeyaŋ gaay. Izey baayaŋo gundo ka ti kaŋ a go Almasihu ra da koyne Almasihu, da nga lordey go a ra. (Yohanna 15:1-

Baakasinay
Farhà
Laakal kanay
Suru kuuku
Dogonay

Booriyaŋ
Naanay
Lalabu
Boŋ hiniyaŋ
Galatey 5:22.

5. IRIKOY WINDO

10). Zama se a tò nda biya hanna nda kanj a du baptisma biya hanno wana, a gonda hina kanj ga zaama basi nda nga ibaay laaley bonj, ka boro zeena kanji. A si ka funa nga ma di, wala nga ma maa wala nga ma ham hinne se bo, amma da cimbeeri, zama Yesu Almasihu ra cimbeero no ti zaamayanjo kanj ga ndunnya zeeri. A goono ga funa beeje cimi-cimi kanj tabbat ra Yesu Almasihu ye ga kayanjo kanj gonda darza beeja mo goono g'a gaabandi. A goono ka nga baafuna da nga gora te Irikoy baakasina kanj ga duumi hal abada ra.

“Albarkanteyan no ngey kanj yanj biney ga hanan, zama i ga di Irikoy (Matta 5:8). Bonkoono Dawda ga bay kanj yanje bambat'a siino ga te kala nga bina ra nga nda nga arzakey kulu da zaamayaney kulu kanj a du taray hare ibarey bonj: A binde faham kanj kuna hara janj gaabi a adduwa ka ne: “Ya Irikoy, ma bine kanj ga hanan taka ay se. Ma biya kanj ga saba tajandi ay ra!” (Zabura 51:12). Iri ra boro kulu no si hin ka nga bina hanandi; boro kulu mo no si hin ka bine kanj ga hanan taka nga ra. Kala day boro ma tuubi nda cimi Irikoy jine sanda day matekanj Dawda te, ka hã Irikoy gaa a ma nga no bine taji woodin ga hinne no a ga te. Irikoy ga ba nga ma hari tajo wo te aranj ra. Manti iri bumbo addilitaray zaara tooroyan sambu ka fakayanj, da alkawli yaamo yanj no iri ga iri bina ciya nd'a nangoray kanj ga hagu Irikoy se, nga, kanj, si ga ceeci kala nga m'aranj gaa, zama a na alkawli kanj ga dambarandi fo te ka ne: “Ay ga hari kanj ga hanan say-say aranj gaa, aranj ga hanan mo. Aranj kazaamatarayey d'aranj toorey kulu gaa no ay g'aranj hanandi. Bine taji mo no ay g'aranj no, ay ga biya taji mo danj aranj ra. Aranj gaahamey ra mo ay ga tondi bina din sambu, ya aranj no bine hanno, basi wane. Ay g'ay biya danj aranj ra, ya aranj candi ay hin sanney ra, aranj g'ay farilley haggoy k'i goy te mo.” (Ezeciyel 36:25-27). Woone no ti alkawli tajo feerijo kanj Irikoy n'a haw da nga izo, Yesu Almasihu kuro.

Himandi woone ra iri ga di mo kanj malayka ye ka bangay. A binde, i na waadu malaykey se i ma ciya saajawko borey kanj ga fundi hal abada tubu se i n'i lordi mo i ma gata sinji borey

kaŋ ga humburu Irikoy windanta. (Zabura 34:8; 91:11-12, Daniel 6:22; Matta 2:13; Diyey Teerey 5:19; 12:7-10).

Iblisi bumbo mo i ga di'a himando wo ra. A goono ga kay bina jare ga sanda day a goono ga batu alwaati kaŋ ga haggi nga ma du ka furo nga kwaara zeena ra. Woodin sabbay se no diya goono g'iri yaamar iri ma laakal daŋ ka batu mo, zama: "Araŋ yanjekaaro iblisi go danga muusu beeri kaŋ go ga dundu cine. A goono ga windi ka ceeci boro kaŋ nga ga ŋwa." (Bitros 5:8). Alwaati fooyaŋ a ga nga boŋ ciya annura malayka cine, ka ganakoy kaŋ si no ka haggoy nda ndunnya ibaay laaley darandi, a molloyaŋo laala gumo kala naŋ kaŋ se a ga du suubanantey ra naanaykoy bambatey ka darandi. A binde d'iri wangu iblisi se, a ga zuru iri se mo. (Yakuba 4:7).

FU IDDANTA

Boro kaŋ na Yesu fonda ze himando kaŋ ga bine sara neeya. A mo'ize fa ga daabu no, zama a sintin ka jirbi nga almasihutaray baafuna ra, a binde mo'ize fa goono k'a windanta guna nda dondacaray gunayaŋ, ka ndunnya windi. Kuna hare annura te kubay koyne, a bina ra, alaamey kaŋ ga cebe kaŋ a na sanku sambu nga ma taabi haŋ Almasihu banda siino. Siyaŋey kaŋ ga soobay g'a kati wal'a ma kay i se n'a koli ka bare. Wal'a ma Irikoy sanno hangan, soho sijirey kaŋ sinda nafa nda siikwa alkawli yaamey se no a ga sintin ka hangan. A ga hin ga te a ma koy margey (Eklizia) ra, ka ndunnya baakasina yugu nga diina kwayo cire, amma Irikoy baakasina zabu a bina ra. Miila boobo no n'a biya fay. A ga sintin ka markasinay te nda ndunnya amma a ga miila kaŋ hal ga kaa soho nga ga baa Irikoy nga bina ra; bine lasaabu handariya nyaaleyano dooru. A si no ka nga kanjiyaŋ bundo sambu nda himma, a ciya a se jaraw tiŋo kaŋ a si baa. A cimbeero goono ka teeni, a si no ka markasinay te nda Irikoy adduwa ra, a ga kaŋ konnamay da murayaŋ ra a bina alhaal do; moso-moso boŋ a goono ga nangu te siikwa se kaŋ go bina jarga ga batu... A ga maa ndunnya borey corotaray kaani ka bisa a ma margu nda ganako cimi-cimey.

6. BINE KANJ GO SIIYANJ RA SI KALA FAYANTE

Makka cura biya kan go bonbeeray nango ra, goono ga ceeci ka furo. Sikka si ganako woone wo dirgan hala nga du faaba gomni cimi-cimi do a ga ciya mo ganako bonbeeray koy. Han ka buguyan goono ga gokko a fu mayo gaa, ka ceeci fondo. Han fooyan haya din ga sintin alhaali kan sinda "taali", sanda day waati kan nga nda nga ndunnya coro fo go cere banda jingar fo do kan haawi wala humburkumay g'a di i m'a himmandi boro cimi-cimi, londi-buuno wala mo "buuko kogo". Gaa no iblisi ga salar a hangey ra ka ne daama follonk'a wo s'a biya ra baafuna hasara. Bine miila yaamey nda gaaham ibaay laaley ga sintin ka bangay. A ga hin ka te a ma furo taariyan ra ga ne nga go ga fooru no, a ma koy gaani nangey do, annasuwa nangey kan sinda beeray bambata ka yadda yanjekaaro (iblisi) se a ma dan a bonjo ra kan adam 'ize daa no woodin nda ce follon "zunubi teeyan manti zunubi."

Cimi no kan iri si hin ka hay kulu te nda taali teeyan ganji curey da miila yaamo yan goono ka deesi iri bonjey bon, amma iri gonda taali da iri yadda i se i ma goro iri ra da koyne nd'iri yadda i se i ma nangoray di iri biney ra ka gum ngey te goy yaamey bon. D'iri na kamb'eze kodo no iblisi se, a ga bisa nda kamba kulu, ka biya nda fundi kulu candi ka dan danji kan ga duumi ra. Woodin se no Irikoy go g'iri yaamar iri ma zuru zankataray ibaay laaley se da koyne iri ma si fooru nda zunubi taka kulu kan ra no a ga bangay iri se. Ma zuru ga koy Yesu do, fansakwa, zaamakwa.

Bora kan aran goono ga di a goono ka bina fun-fun himmandi woone ra no ga Almasihutaray dondakoy d'a yanjekaarey cebe. I dondacaray me kuurey nd'i kormoto deeney no i ga ganakoy biney fun ka maray nd'a, bine fay-fayante binde si hin ga kay tangamey din se. Ganakwa din ga sintin ka humburu borey ka bisa Irikoy. "Hari kan borey ga ci humburkumay da hayey kan borey ga te no g'a ciya borey se tam a ga mooru Irikoy mo. Bine tunay yaamo nda futay ga bangay karhá da bine saray waate ka bina ra furoyanjo gaabandi. Canse gondo kan ga humburandi ga bangay waati kan boro fooyan te albarka wala mo i te duure ka bisa iri, a ga mollo ka furo iri jan ka beeray

ra nd'iri na kortimi kayna noo a se, ka fu meyo fiti konnamay da bonjbeeray se.

A ga faala iri ma nan nooru baakasinay ma furo iri biney ra nd'iri si no ka haggoy nd'iri Rabbi Yesu kaseetiyanjo kan ne: "Wa batu fa, ka te adduwa, zama aranj ma si furo siyan ra." (Matta 26:41). Korintey Sintina 10:12 ne iri se: "Woodin sabbay se, boro kan ga tammaha nga go ga kay, a ma haggoy nga ma si kan!" Wa aranj wangu jinayey koto zama aranj ma du ka kay ka gaaba nda iblisi carma! (Afasey 6:11-18).

FU IYYANTA

Himandi woone no ga cebe bine kan ye zunubi ra alhaalo. Boro wo du kaari ce fo, a taba beene nooyanjo gaa, a margu biya hanno banda, kulu a na fondo hanna tan. A ga cebe koyne boro kan mana bay ka tuubi wala kan mana nga bon no Irikoy se baa ce fo alhaalo ba kan i na Yesu cawandiyano, "baar hanna" waazu a se k'a bangandi a se matekan a hagu nd'a... Boro kan ga nga bina sandandi waati kan Irikoy bangay a se, ga koy jina bone ra waati kulu baa kan a ga tangami yaamoyan te ga ceeci nga ma nga bon dan fondo.

Yesu, bumbo na boro kan ye zunubi ra taka cebe Luka 11:24-26 ra: "waati kan follay fun boro banda, a ga dira ka gana nan kan hari si, ka ceeci nan kan ga fulanzam. Kan a mana du, a ga ne: ay ga ye ay fu zeena ra, nan kan ay fun. A ga kaa ka gar i n'a haabu k'a taalam. Gaa no a ga koy ka kande follay iyge fooyan kan ga futu ka bisa nga bumbo, i ma furo ka goro noodin. Bora din kokor banda gora ga laala ka jaase ijina." (Bitros Hinkata 2:22). "Han kan te i se ga yaasay woone daahirandi kan ne: hansi ga ye nga yeero do, gursuna way kan nyumay mo ga ye ka bimbilko botoga ra."

Irikoy sanno ra ayey wo ga cebe taray kwaaray boro kan ye banda wala zunubikooni kan si tuubi bina alhaalo. Zunubi nda nga zamba dabaro ye ga kaa ka koytaray te bine woone bon. Baa boro wo moyduma bumbo g'a bina alhaalo cebe. Biya

7

7. BINE SANDO KAJ YE DA BANDA

hanna, kolɲay lalabukoyo din, a talas a ga a ma fatta bina wo ra, zama zunubi nda biya hanna si hin ka margu. Bine si hin ka ciya Irikoy fuwo da iblisi guusu care banda. Malayka kaɲ go Irikoy sanno nango ra, goono ga nga diraw te nda bine saray, ka zogu ka banda guna ka di hala bora din ga ye ka tuubi sanda ize kaɲ te furku wana dumo. Luka 15:16-18: "A goono ga bini a ma nga gunda toonandi nda kobtey kaɲ gursuney goono ga njwa, amma boro kulu man'a no. Amma waato kaɲ a laakalo ye a gaa, a ne: ...ay ga tun ka koy ay baaba do. Ay ga ne a se: ay baaba, ay na zunubi te Irikoy kaɲ go beena ra se da ni se mo. Ay mana to i ma ne ay ya ni ize no koyne." Baabo, kaɲ a di nga izo tuubi, kulu a n'a beerandi.

Amma iri himmando wo ra, tuubi cimi-cimi siino, boro wo si ga bare ka ye Irikoy do hare nda cimi, a si ga nga yaafa ceeci Yesu do. Bine lasaabo ciya sanda i n'a koli ka bare nda guuru ciray; a goono ga jirbi. (Dangayyan waazibi a ga) a gonda hangayan, amma a si maa Yesu jinda. A gonda mo'izeyan, amma a si hin ka di jahannama guuso kaɲ sinda me kaɲ na nga meyo feeri a cey cire. Haawi s'a di koyne a ma koy jina zunubi ra. Saytan goono ka may a bina boɲ. A goono ga goro sanda bonkooni nga karga boɲ. A ga hin ga te boro wo ma bara nda boro kaɲ ga boro beerandi alhaali hal sohó, taray hare diina boro, danga saaray kwaaranteyan, "amma a ra haray ga to da buuko biri da ziibi kulu dumi." (Matta 23:27).

Tangari baabo no na cimi biya nango sambu. Alman fo kulu, zunubi fo kulu gonda nga kambe ganji fo kaɲ go g'a dum, biya laalo fo kaɲ go ga goro a bina ra sohó. Baa kaɲ a ga baa nga ma fatta nga gurzugandikoy wo kambe i g'a haw k'a gaay. – "Boro kulu kaɲ na musa asariya taamu, i g'a wi bakaraw si, seeda hinka wala ihinza sanni boɲ; ciiti beeri laalo fo dumi no i ga hima ka dake boro kaɲ na Irikoy izo taamu nga cey cire boɲ, kaɲ na alkawlo kuro kaɲ i n'a hanandi nd'a himandi yaamo, ka donda gomni biya hanna mo?" (Ibraniyey 10:28-29 ma caw mo Bitros Hinkanta 2:1-14).

Hala himmando wo ga saba nda ni bina alhaalo, ny'ize hanna,

ma murayyan̄ kaa ka ce Irikoy gaa nda ni bina kulu. A ga hin a ga baa mo nga ma ni zunubey kulu yaafa; da ni kaa a do da biya ra tuubi cimi-cimi. Kaa a do danga jiraykoono kan̄ koy Yesu do ka ne: “Da ni yadda, ni ga hin k’ay hanandi.” (Markos 1:40-41). “Amma da ni soobay ka ni bina sandandi, da ni soofa kubayey ka bisa annura, beeje kulu si no, faaba si no, zama ni soofa buuyan̄ ka bisa fundi” – “zama zunubi alhakko ya buuyan̄ no.” (Romey 6:23).

FU HAKKANTA

Ne wo iri goono ga di buuyan̄ go ga maanu bora kan̄ ye zunubi ra da zunubikooney kan̄ yan̄ ga ngey tuubiyano yeti hal suba. Da i gaahamey tó da doori, i fundey ga tó da buuyan̄ kan̄ goono ga kaa humburkumay. Sohó buuyan̄ biya goono a bono jerga. Zunubi laamey kan̄ yan̄ ga boro darandi kulu daray a hima mo ka kay zunubi alhakku cimi-cimo kan̄ ga humburandi jine. Jahannama gurgugando gum a bon̄, a di kan̄ nga si hin ka margu nda Irikoy. Baa kan̄ sohó a ga baa nga ma adduwa, a ga di kan̄ nga si hin ka furo markasinay ra nda Irikoy, Irikoy kan̄ a dond’a alwaati kuuku ra. A “hangasin” zeeney ga humburu ngey ma kay a bogo do i yaamaryan̄ sani yaamey mo si hin ka faaba kulu te a se. A arzakey, kan̄ hambara gulinci ra no a duwa, si hin k’a aloomaro kuukandi, a si hin k’a fundo faaba, a si hin k’a fundi-zaaruyono kanandi. A ga di kan̄ a si hin ka te boro ma nga bon̄ margu Irikoy banda zama iblisi ga wanji a se.

Hayey kulu kan̄ a ga baa waato din, hayey kan̄ se a go ga funa, ga hima se dondacaray hari yan̄ a kurukwa kan̄ sinda naanay mo si hin k’a gaakasinay sohó. A ga sintin ka faham kan̄ “humburkumay hari no boro ma kan̄ Irikoy fundikoono kambe ra.” (Ibraniyey 10:31).

A beeje nga ma ye ga kaa Irikoy fonda ra han fo, hambara nga buuyan̄ daaro bon̄, amma sohó a di kan̄ alwaatey koy. Boro zambar yan̄ no goono ga bu fap follon̄ kan̄ yan̄ si no ka du ka Irikoy ceeci ngey bu-daa-rey bon̄. Yaadin gaa a ga boori

8

8. ZUNUBIKOONI KOKORA

boro ma Irikoy ceeci waati kan boro ga di'a ra. Iri himmando wo ra, zunubikoono, kan goono ka bu waato kan a jin ka Irikoy gomno d'a baakasina yetti nga baafuna kulu ra, si maa Irikoy sanney kan ga boro no gaabi ka boro faaba mo se, amma a ciitikwa jinda no a maa a faabakwa jinda nango ra, a goono ga ne a se: "Wa fay d'ay, aran laalantey, ka koy furo danji kan ga duumi ra, kan i soola iblisi nda nga malaykey se!" (Matta 25:41). "I waadu borey se i ma bu sorro follon, woodin banda mo kala ciiti." (Ibraniyey 9:27).

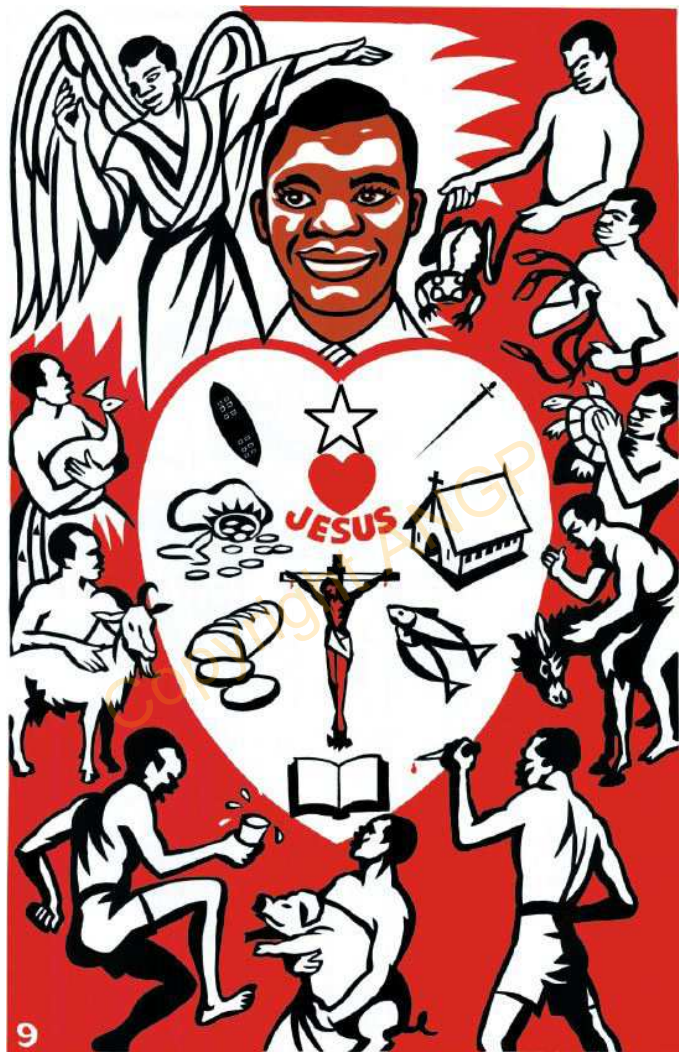
FU YAGANTA

Himmandi woone no ga cebe Almasihu ganako kan goono ka tangam nda zaama, gosiyar da siiyar danjo ra. Siiyar go a se kambu kulu hare, a goono ga kay ka hin suuru mo nda hari kulu kala bananta, a zaama bisa zaamayar Yesu Almasihu do. A na nga "Moy sinji Yesu gaa kan ti cimbeero jine bora nd'a timmandikwa mo" (Ibraniyey 12:1-2), a na hay kulu kan ga tin kaa ka furu, da zunubo mo kan goono g'a naan ka nga zura kan ra Irikoy n'a dan te mo da suuru.

Saytan nda nga soojey kulu no ga ganako bina koli ka bare, ka ceeci ngey ma Irikoy ize kaa fondo hartna bor amma yaamo. Bonbeeray, nooru baakasinar, ziibi teeyar-ganjej da te-goy yaamo fooyar no i cebe i nango ra.

Farkay fo na maro nango sambu, zama han fooyar zunubi ga tugu ka furo no ka taka waani-waani yar sambu, ka tugu kway cire wala maa fo cire.

Kulu nd'a Almasihu ganako kan go ga batu ga di zunubi "lawaley" baa d'a tugu diina kway cire no, wala nd'a na annura malayka alhaali sambu, zama Irikoy sanno da biya hanna g'a dan cimi fonda ra. Aran ga di koyne boro fo kan, baa kan a go ga gaan, a gonda nga kamba ra duvan gaasiya fo kan ga konda Almasihu ganakwa siiyar ra, ka ndunnya ibaay laaley cebe a se. Kulu nd'a woodin si hin ka hay kulu te Almasihu ganako se, kan na nga bor no kan bu nda cimi - Almasihu banda - zunubi

9. FU YAGANTA

nda ndunnya se. – Boro fo mo goono ka bine naanay koyo fun. Yaadin no kormotey, (diina zeeyan) jan ka ganayan, dondacaray da humberandiyaney kan lrikoy ibarey ga te, ce boobo mo ganako yaamey do no i ga fun, hayey wo goono ka ganako cimi-cimi bina gooru waati kulu. A ga fongu Yesu sanney: “Albarkanteyan no aran, waati kan i g'aran wow, i g'aran gurzugandi, tangari bonj mo i g'aran maa ce da ize fututaray kulu dumi, ay wo sabbay se. Aran biney ma kaanu, aran ma farhá gumo, zama aran alhaku beero go beena ra...” (Matta 5:11-12).

Zunubi, gaaham, sanda iri “ay” nooya hayey wo, waati kulu i goono ka ngey hina te ngey ma Almasihu ganaka moorandi lrikoy baakasina, kulu nda iri ga hin ka ne diya banda farhá nda naanay ra: “May no g'iri fay da Almasihu baakasina? Taabi no? Wala kankami, wala gurzugay, wala haray, wala banji, wala kataru, wala takuba?” “...Amma hayey din kulu ra iri zaama bisa zaamayan iri baakwa do.” (Romey 8:35,37). Kan a na lrikoy wangu jinayey kulu koto, ganakwa ga hin ga kay zaari laaley ra. Koyné, d'a kulu ban banda a ga kay. Iri mo, iri ga hin ka te zaamanteyan, Almasihu kan g'iri gaabandi do.

Bine lasaabu woone handariya ga kwaray a ga nyalaw mo. “Ganakwa wo bina to nda cimbeeri, biya hanna mo go a ra. lrikoy malayka go a bonjo se beene, lrikoy sanno, g'a fongandi alkawli albarkey kan i te borey kan ga te zaama se, ka hin suuru nda hari kulu kala bananta...” “Boro kan te zaama, nga se no ay ga no a ma nwa fundi tuoro gaa, kan go lrikoy paradiso ra.” – “Boro kan te zaama si di buyan hinkanta.” – “Boro kan te zaama, nga se no ay ga manna tuganta no, ay g'a no tondi kwaray mo. Tondi kwarara din bonj, maa taji go hantumante.” “Boro kan te zaama, kan n'ay sanney haggoy kala bananta, nga no ay ga no dabari...” “Boro kan te zaama, kan n'ay goyey haggoy kala bananta, nga no ay ga no dabari dumi cindey bonj.” – “Boro kan te zaama, ay g'a bankaaray da bankaaray kwaray yan. Ay s'a ma tuusu fundi tira ra hal abada. Ay g'a maa seeda ay baaba nda nga malaykey jine.” “Boro kan te zaama, ay g'a te bonjare, fuwo kan ra i ga sududu lrikoy se. A si fatta a ra

mo hal abada..." "Boro kaŋ te zaama, ay g'a gorandi ay banda ay karga boŋ." (Bangandiyan Tira 2:7,11,17,26; 3:5,12,21).

Nooru foola kaŋ go feerante no ga cebe kaŋ Almasihu ganakwa wo na nga nooro no Irikoy se. Hal'a ga nga ndunnya arzakey halci, a g'i sambu no ka talkey gaakasinay, ka nga zakka no (a duura farsimi wayyanta) ka nooyan te, hay kulu Irikoy darza se.

Buru kunkuno da hamisa no ga cebe kaŋ a goono ga baafunay hanno te a si mo ka bugu. A si no ka nga boŋ zibandi nda baji hanyan, da alman kuri njwayan, da njwari kulu kaŋ ga ziibi. A si nga nooro halci, a si nga gaahamo kaŋ ti Irikoy fuwo zibandi mo nda hari yaamo kaamayan wala nda hari yaamo hanyan. Sigaari a si hanakwaana han koyne, da safari yaamo, amma njwari hanno kwarayzo no a ga njwa. A bumbo bina ciya adduwa fu. A ga koy waati kulu ka sududu ngey marga fuwo ra, alwaati nda haali kulu kaŋ dumi ra no. A ga baa adduwa, fu wala nga almayalo game ra, wala tuguyan ra, zama a ga bay kaŋ Almasihu ganako si hin ka funa d'a si no ka markasinay te nda Irikoy adduwa ra.

Tira feeranta, nga no ti Irikoy tira hanna kaŋ a ga caw ka dondon a ga waati kulu, ka du beeray da gaabi, fundi, annura da arzakayan kaŋ manti gulinci wane. A ciya a se fitilla a cey cire da takuba kaŋ a ga nga ibaro wangu nd'a. A gonda darza a do, zama a fundo waati kulu biya njwaro no, hari fundikooni kaŋ g'a jawo kaa, hari kaŋ ra a ga hin ka njumay, diji kaŋ ra a ga di nga boŋ.

A ga baa nga ma kanjiyan bundo sambu, zama a ga bay kaŋ boŋtobay si te nda manti kanjiyan bundo. Zama se a ga bay kaŋ i na nga tunandi Almasihu banda fundi taji ra, hayey kaŋ go beene no a ga ceeci, hayey kaŋ mo si di. A go soolante a ma kubay nda Irikoy a ciya mo sanda tuuri-nya kaŋ i tilam hari zuray me gaa, kaŋ ga nga izey hay, sanda rey zin nya tikse cimi-cimi kambe kaŋ ga ize boobo hay. Boro wo si buyan humberkumay bay zama se, biya hanna toonandiyan do, Irikoy

10. MA FURO NI FAABAKWA DARZA RA

baakasinay toonanta n'a bina toonandi.

FU WAYYANTA

Yesu ne: "Ay no ga ti tunyaŋ da fundi. Boro kaŋ g'ay cimandi, baa a bu, a ga funa; boro kulu mo kaŋ goono ga funa k'ay cimandi mo, a si bu abada." (Yohanna 11:25,26). – "Boro kaŋ g'ay sanno hangan kaŋ ga cimandi nga kaŋ n'ay donton gaa, a ga du fundi hal abada i s'a ciiti mo, amma a bisa buuyaŋ ga ka kaa fundi do." Buuyaŋ si humburkumay da jijiriyaŋ daŋ Almasihu ganako bina ra koyme: "Waati kaŋ fumbikoyo ga haŋ kaŋ si hin ka fumbu daŋ, waati kaŋ mo woone kaŋ ga bu ga wo kaŋ si hin ka bu daŋ, waato din no sanno kaŋ i hantum ka ne: 'Zaamayaŋ ra no i na buuyaŋ gon! Ya buuyaŋ, man ni zaama? Ya buuyaŋ, man ni naajo?' Buuyaŋ najo ga ti zunubi, zunubi dabaro mo asariya no. Amma iri ma Irikoy saabu, nga kaŋ go g'iri no zaama iri Rabbi Yesu Almasihu sabbo ra!" (Korintey Sintina 15:54-57).

Boro kaŋ dira Irikoy banda, kaŋ goro a banda, si humburu buuyaŋ. Waati kaŋ a saaya to, a ga nga koyyaŋ te no sanda matekaŋ bulos, Yesu diya n'a ci d'a, "ay ga ba ay ma koy ka goro Almasihu banda, zama woodin ga bisa ay se gumo...." (Filibiyey 1:23).

Almasihu ganako gonda bine saray nga ma di Yesu mo da mo; a gonda beeje bambata nga ma di bora kaŋ bu nga se kanjiyaŋ bundo boŋ ka du ka nga faaba. Biya hanna mo goono g'a fongandi Yesu sanney: "Araŋ biney ma si sara. Wa Irikoy cimandi, way cimandi mo. "Ay baaba windo ra goray nangu boobo go no. Ay ga ye ka kaa k'araŋ ta ay do, hala nango kaŋ ay go, araŋ mo ma bara noodin." (Yohanna 14:1-4).

"...Hayey kaŋ mo mana di, kaŋ hanga mana maa, kaŋ mana furo boro bine ra mo, hayey din no Irikoy soola borey kaŋ ga ba r'a se." (Korintey Sintina 2:9).

Ciine si no kaŋ i hima ka beene nangey darza ci d'a kaŋ i

soola borey kaɗ yaɗ goono ka dira Rabbi Yesu Almasihu fonda ra ndunnya fando boɗ se.

Noodin da biri yaamey nango ra (buuyaɗ) iri goono ga di himandi banante woone ra malayka, Irikoy baaru-nookwa. A goono ga batu no nga ma du ka konda zunubikoono kaɗ i adilandi Irikoy do. I na fundi nda biya feeri ga kaa gaahamo kaɗ ga bu korfey gaa i ga deesi mo ga koy bora kaɗ a fudo baa, bora kaɗ maa gaa a funa nda bora kaɗ maa gaa a bu do. Irikoy ga kubayniyaɗ hanno soola a se da kubayniyaɗ sann'izeyaɗ kaɗ fun a Rabbo d'a jine boro do: "A boori! Ni ya taɗ hanno no, naanaykoy mo. Ni na naanay cabe hari kayna yaɗ ra, ay ga ni daɗ hari boobo boɗ. Ma furo ni koyo farhāyaɗo ra." (Matta 25:21). Saytan sinda dabari a boɗ, zama "Rabbi diyaɗo gaa a wane hanantey buuyaɗ wo darza hari no." (Zabura 116:15). "Ay maa jinde fo koyne beena ra kaɗ ne: "Ma woone hantum: Albarkanteyyaɗ no buukoy kaɗ yaɗ ga bu Rabbi ra soho. Oho, biya ci, hal i ma fulanzam ngey taabo gaa, zama i goyey go g'i gana." (Bangandiyaɗ Tira 14:13).

Nin, kaɗ goono ka "bine dijo" wo caw, Irikoy ma ni gaa ni ma ni bina no bora kaɗ ga baa nin se, zama, soho bumbo, a goono ka ni faali (a go ni gaa) ka ne: "Ay ize aro (ay ize wayo) m'ay no ni bina." (Yaasayey 23:26). No Yesu se ni bina kaɗ farga, ni bina kaɗ sara, ni bina kaɗ goono ka taabi nga mo ga ni no bine taji nda biya taji. Ma si naɗ ni bumbo bine zambanta ma ni candi k'a ibaayey gana, zama: "Boro kaɗ jeeri nga bina gaa ya saamo no, amma boro kaɗ ga taamu laakal gaa, i g'a faaba." (Yaasayey 28:26). Ma mooru ni zunubey ka ni boɗ haw addilitaray gaa, "Zama zunubi alhako ya buuyaɗ no, amma Irikoy gomni nooyaɗo ya fundi hal abada no, iri Rabbi Yesu Almasihu ra." (Romey 6:23).

Ni mo kaɗ na ni fundo no Irikoy se, ma gaabu a ma boori haya kaɗ ni du cimbeeri nda baakasinay kaɗ go Yesu Almasihu do gaa, wookaɗ diya bulos tabbatandi Timotiyos Tira Hinkanta 1:12 ra subbay se: "...zama ay ga bay nga kaɗ ay cimandi. Ay ga tabbat mo kaɗ a gonda dabari ka jisiro kaɗ ay talfi a gaa batu

kala zaaro din gaa.” Ma ni boŋ cina nda cimbeeri hanna, ma adduwa te biya hanna do, ma kay Irikoy baakasina ra, ka Yesu guna, fonda, cimo nda fundi, nga iri Rabbo kaŋ a cindi kayna a ga kaa ka nga almayaaley ceeci – “bonkooney bonkoono, Rabbey Rabbo.”

“Irikoy gonda dabari k’araŋ gaay hal araŋ ma si kati, ka kande araŋ ka kayandi nga darza jine, taali si, farhá beeri ra. Nga, Irikoy follonka din, kaŋ ti iri faabakwa iri Rabbi Yesu Almasihu do, darza nda beeray da koytaray, da dabari ma bara a se, za zamaney kulu mana te hala ka kaa sohō ka koy hal abada abadin. Amin.” (Yahuda 24,25).

Copyright ANGP

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, plaques, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialectos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratuitamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

info@angp.co.za

A Gospel Literature Mission financed by donations

Une Mission de litterature evangelique financee de dons

Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)